

Souhrnná teritoriální informace:

Severní Makedonie

Zastupitelský úřad 20. 6. 2025 11:14

Republika Severní Makedonie ležící v teritoriu západního Balkánu, je od roku 1991 jedním z následnických států bývalé Jugoslávie. Jde o standardně fungující parlamentní demokracii s jednokomorovým parlamentem. Od března 2020 je země jedním z členů NATO, a také vede hovory o členství v EU. Ekonomika je vysoce integrovaná do mezinárodního obchodu. V Severní Makedonii je výrazně zastoupená šedá ekonomika, proto nelze oficiální poměrně vysoká čísla nezaměstnanosti brát jako vypovídající. Inflation byla v důsledku energetické krize v letech 2022 a 2023 vysoká a díky malým úsporám obyvatel země se na nich výrazně podepsala. V roce 2024 však došlo k jejímu výraznému snížení. Hospodářský růst Severní Makedonie v roce 2024 zrychlil na 2,8 %, což je o 1,8 % lepší výsledek ve srovnání s rokem 2023. Růst posílil především díky veřejným investicím a veřejné spotřebě. Růst táhly služby a rovněž stavebnictví, převážně související s výstavbou dálnic. Naopak zpracovatelský průmysl se potýkal se slabou externí poptávkou po dílech na dopravní prostředky. Výrazný pokles inflace na 3,5 % v roce 2024 souvisí s ústupem pandemie a vládními opatřeními, které stanovily maximální marže na více než 1000 druhů výrobků. Ekonomické prognózy na příští období jsou mírně optimistické vzhledem k očekávané mezinárodní finanční podpoře a dalším plánovaným investicím do dopravní infrastruktury a energetiky. Dlouhodobý růst makedonské ekonomiky je však silně vázán na oblast rozvoje firemního sektoru a na restrukturalizaci dvanácti ztrátových státních podniků. Země potřebuje rovněž reformy v oblasti rozvoje lidského kapitálu. Vysoká nezaměstnanost, která v roce 2024 dosáhla 12,5 %, souvisí nejen s nízkou úrovní průmyslu, ale též s vysokou mírou šedé ekonomiky. Většina z asi 1,8 milionů obyvatel žije v hlavním městě Skopje (včetně předměstí cca 800 tis. obyv.), ve kterém se také nachází všechny důležité státní instituce. V komunikaci s Makedonci se doporučuje počítat s flexibilnějším balkánským vnímáním času, stejně jako s delšími obchodními jednáními.

Základní údaje	
Hlavní město	Skopje
Počet obyvatel	1,83 mil.
Jazyk	makedonština a albánština
Náboženství	pravoslavné křesťanství (46,14 %), islám (32,17 %), ostatní (21,69 %)
Státní zřízení	parlamentní republika
Hlava státu	Gordana Siljanovska-Davkova
Hlava vlády	Hristijan Mickoski
Název měny	makedonský denár (MKD)
Cestování	
Časový posun	není
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Jaroslav Ludva
Ekonomický úsek	Ing. Květoslav Sulek
Konzulární úsek	Ing. Květoslav Sulek
CzechTrade	Izudin Gusmirovič (Černá Hora)
Czechinvest	Ne
Ekonomika 2024	
Nominální HDP (mld. USD)	16,69
Hospodářský růst (%)	2,8
Inflace (%)	3,5
Nezaměstnanost (%)	12,5

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veľetrhý a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchránka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Republika Severní Makedonie je země na Balkánském poloostrově v jihovýchodní Evropě, která patří do skupiny zemí z tzv. Západního Balkánu. Severní Makedonie je suverénní, nezávislý, demokratický a sociální stát. Referendum o nezávislosti a autonomii, respektive oddělení od jugoslávské federace, se konalo dne 8. září 1991. Politický systém Severní Makedonie jako parlamentní demokracie je založen na standardním principu rozdělení moci na tři části - zákonodárnou, výkonnou a soudní. Makedonský Parlament je jednokomorový se 120 poslanci volenými v přímých parlamentních volbách každé čtyři roky. Shromáždění volí vlastního předsedu, který zastává druhou nejvyšší pozici v politické hierarchii státu.

V prezidentských i parlamentních volbách, které se konaly 8. května 2024, zvítězila Gordana Siljanovska-Davková, kandidátka pravicové opoziční VMRO-Demokratická strana makedonské národní jednoty (VMRO-DPMNE). Tato strana také zvítězila v parlamentních volbách, když získala 58 křesel v Národním shromáždění z celkového počtu 120 křesel. Dne 23.6.2024 Shromáždění zvolilo novou vládu, jejímž předsedou je Hristijan Mickoski. Vládní koalici tvoří VMRO-DPMNE se stranami z koalice Vredi a ZNAM. Ve vládě je celkem dvacet ministerstev. Vláda má dvacet čtyři členů. Mickoski má pět náměstků nebo místopředsedů vlády a jeden z nich je „prvním místopředsedou vlády“. Ve vládním kabinetu je patnáct členů z koalice vedené VMRO-DPMNE, šest z koalice Vredi a dva ze ZNAM.

1. Premiér Hristijan Mickoski - VMRO-DPMNE
1. Ministr životního prostředí a územního plánování (první místopředseda vlády) Izet Mexhiti - Demokratické hnutí (koalice VREDI)
1. Ministr dopravy (místopředseda vlády) Aleksandar Nikoloski - VMRO-DPMNE
1. Ministr pro vztahy s komunitami (místopředseda vlády) Ivan Stoilković - Demokratická strana Srbů v Makedonii (koalice VMRO-DPMNE)
1. Ministr bez portfeje pro politický systém (místopředseda vlády) Ljupčo Dimovski (mk: Ljupcho Dimovski) - Socialistická strana Makedonie (koalice-VMRO-DPMNE)
1. Ministr obrany Vlado Misajlovski - VMRO-DPMNE
1. Ministr vnitra Panče Toškovski (mk: Panche Toshkovski) - VMRO-DPMNE
1. Ministr spravedlnosti Igor Filkov - ZNAM
1. Ministr zahraničních věcí a zahraničního obchodu Timčo Mucunski (mk: Timcho Mucunski) - VMRO-DPMNE
1. Ministr pro evropské záležitosti Orhan Murtezani - Alternativa (koalice VREDI)
1. Ministryně financí Gordana Dimitrieska-Kočoska (mk: Gordana Dimitrieska-Kochoska) - VMRO-DPMNE
1. Ministr hospodářství a práce Besar Durmishi - Besa (VREDI)
1. Ministryně energetiky, hornictví a nerostných surovin Saňa Božinovska (mk: Sanja Bozhinovska) - VMRO-DPMNE
1. Ministr zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství Cvetan Tripunovski - VMRO-DPMNE
1. Ministr zdravotnictví Azir Aliu - Aliance pro Albáncie - (koalice VREDI)
1. Ministryně školství a vědy Vesna Janevska - VMRO-DPMNE
1. Ministr sociální politiky, demografie a mládeže Fatmir Limani BESA - (koalice VREDI)
1. Ministr místní samosprávy Zlatko Perinski - VMRO-DPMNE
1. Ministr kultury a cestovního ruchu Zoran Ljutkov - VMRO-DPMNE
1. Ministr digitální transformace Stefan Andonovski - VMRO-DPMNE
1. Ministr pro veřejnou správu Goran Minčev (mk: Goran Minchev) - ZNAM
1. Ministr sportu Borko Ristovski - VMRO-DPMNE
1. Ministr bez portfeje pro integraci a implementaci Strategie pro inkluzi Romů 2022-2030 Šaban Saliu (mk: Shaban Saliu) - Demokratické síly Romů (koalice s VMRO-DPMNE)
1. Ministr bez portfeje pro řádnou veřejnou správu (místopředseda vlády) Arben Fetai - Aliance pro Albáncie (koalice VREDI)

1.2 Zahraniční politika země

Euroatlantická a evropská integrace je klíčovou prioritou, stejně jako to, že Balkán zůstane bezpečným, stabilním a prosperujícím regionem. Proto Severní Makedonie podporuje dvoustrannou a mnohostrannou spolupráci se všemi regionálními a mezinárodními partnery. Severní Makedonie, spolu s dalšími partnery ze západního Balkánu, byla identifikována jako potenciální kandidát na členství v EU na summitu Evropské rady v Soluni v roce 2003. Její dohoda o stabilizaci a přidružení (první v regionu) je v platnosti od roku 2004. Země podala žádost o členství v EU v březnu 2004 a Rada v prosinci 2005 rozhodla o přiznání statusu kandidátské země. Proces byl poté výrazně zpomalen kvůli sporu s Řeckem o název Makedonie. Nakonec v únoru 2019 země Řecku ustoupila a tzv. dohodou z Prespy udělala velký krok vpřed, aby se přiblížila procesu EU, formálně totiž změnila svůj název na Republika Severní Makedonie. I díky tomu se urychlilo její přijímání do NATO, do kterého 27. března 2020 také vstoupila. Dohoda s Řeckem uvolnila také přístupový proces do EU. Ten se zdržel, jelikož se proti němu dočasně postavila Francie. Následně se jednání odblokovala, ale Bulharsko je opět zablokovalo. Nakonec v roce 2022 přistoupila Severní Makedonie během českého předsednictví na tzv. francouzský návrh. Ten podmiňuje zahájení přístupových rozhovorů přijetím ústavního dodatku, kterým je uznaná bulharská menšina v zemi. Nyní musí Severní Makedonie tento ústavní dodatek přijmout. Díky tomuto vývoji v červenci 2022 uspořádala EU svou první mezinárodní konferenci se Severní Makedonií, která znamenala první krok země k přístupovým rozhovorům s EU.

Bohužel po volbách v květnu 2024 nelze očekávat významný pokrok v jednáních o přistoupení k EU jelikož strana, která získala téměř většinu VMRO-DPMNE, odmítá přijmout nezbytný ústavní dodatek. Příští 4 roky tedy pravděpodobně nedojde k postupu země do EU, což sebou ponese snížení počtu investic a riziko decouplingu mezi Albánií a Severní Makedonií, což by mohlo vést k zvýšenému napětí mezi etniky. S Českou republikou má Severní Makedonie velmi přátelské vztahy na všech možných úrovních. ČR dlouhodobě podporuje makedonskou integraci do euroatlantických struktur a pomáhá zemi humanitárně a finančně. Severní Makedonie je spolu s Albánií a Srbskem také účastníkem iniciativy Open Balkan, jejímž cílem je podpořit více vnitroregionální spolupráce a integrace na západním Balkáně. Je pravděpodobné, že nová vláda se bude spíše než přibližovat k EU, zapojovat do této srbské iniciativy. V září 2022 podepsaly tři zúčastněné země dohody o potravinové bezpečnosti, spolupráci v oblasti těžby a energetiky, civilních nouzových situací a audiovizuálních právech. Na červnovém jednání byly navíc podepsány dohody o boji proti daňovým únikům, vzájemném uznávání diplomů a přeshraniční spolupráci v oblasti kultury a cestovního ruchu. Poslední setkání naznačuje, že Open Balkan chce nahradit určitá řešení problémů regionu při absenci členství v EU. To samozřejmě vyhovuje Rusku a spolu se Srbskem se snaží dostat do Open Balkan i další země regionu. Makedonský parlament i vláda byly až dosud jednotní v odsuzování ruské invaze na Ukrajinu a Severní Makedonie byla 100 % v souladu se zahraniční politikou EU. V březnu 2022 parlament přijal deklaraci odsuzující invazi a země se okamžitě připojila k sankcím EU proti Rusku. V reakci na to Rusko přidalo Severní Makedonii na svůj seznam „nepřátelských zemí“. Je neisté, jak tato tendence bude dále pokračovat s novou vládou. Zřejmě lze očekávat vlažný prozápadní postoj.

1.3 Obyvatelstvo

Podle posledního oficiálního sčítání lidu v Republice Severní Makedonie z roku 2021 je celkový počet obyvatel 1 836 713 osob. Z celkového počtu obyvatel byli 58,44 % Makedonci, 24,30 % Albánci, 3,86 % Turci, 2,53 % Romové, 0,47 % Arumuni, 1,30 % Srbové a 0,87 % Bosňáci. Co se týče pohlaví, tak 50,4 % byly ženy a 49,6 % muži. Podle náboženské příslušnosti se 46,14 % hlásilo k pravoslaví, 32,17 % k islámu, 0,37 % ke katolicismu. Celkem 61,38 % ze sečtené populace uvedlo, že jejich mateřským jazykem je makedonština, 24,34 % albánština, 3,41 % turečtina, 1,73 % romština, 0,17 % arumunština, 0,61 % srbština a 0,85 % bosenština. Z výše uvedeného vyplývá, že země je mnohonárodnostní, což sebou nese problémy především v dobách ekonomických krizí a nestability, především pak pokud jde o napětí mezi většinou Makedonců a největší menšinou Albánců. Makedonci mají pocit, že Albánci mají příliš mnoho práv a poukazují například na povinnou kvótu 20 % Albánců ve státních institucích, která je často naplňována nekvalifikovanými lidmi, zatímco Albánci poukazují na to, že jejich jazyk není všude oficiální a že jejich příjmy jsou (v průměru) nižší, než příjmy Makedonců. Mnozí Albánci v zemi žijí již po několik generací. Spor má mnoho vrstev a je velmi komplikovaný a bohužel nelze vidět dostatečnou vůli ani z jedné strany k řešení. Řešením tak zatím zůstává úspěšná integrace regionu do EU.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Hospodářský růst Severní Makedonie v roce 2024 zrychlil na 2,8 %, což je o 1,8 % lepší výsledek ve srovnání s rokem 2023. Růst posílil především díky veřejným investicím a veřejné spotřebě. Růst táhly služby a rovněž stavebnictví, převážně související s výstavbou dálnic. Naopak zpracovatelský průmysl se potýkal se slabou externí poptávkou po dílech na dopravní prostředky. Výrazný pokles inflace na 3,5 % v roce 2024 souvisí s ústupem pandemie a vládními opatřeními, které stanovily maximální marže na více než 1000 druhů výrobků. Ekonomické prognózy na příští období jsou mírně optimistické vzhledem k očekávané mezinárodní finanční podpoře a dalším plánovaným investicím do dopravní infrastruktury a energetiky. Dlouhodobý růst makedonské ekonomiky je však silně vázán na oblast rozvoje firemního sektoru a na restrukturalizaci dvanácti ztrátových státních podniků. Země potřebuje rovněž reformy v oblasti rozvoje lidského kapitálu. Vysoká nezaměstnanost, která v roce 2024 dosáhla 12,5 %, souvisí nejen s nízkou úrovní průmyslu, ale též s vysokou mírou šedé ekonomiky. Ekonomické prognózy na příští období jsou mírně optimistické vzhledem k očekávané mezinárodní finanční podpoře a dalším plánovaným investicím do dopravní infrastruktury a energetiky. Dlouhodobý růst makedonské ekonomiky je však silně vázán na oblast rozvoje firemního sektoru a na restrukturalizaci dvanácti ztrátových státních podniků. Země potřebuje rovněž reformy v oblasti rozvoje lidského kapitálu. Vysoká nezaměstnanost, která v roce 2024 dosáhla 12,5 %, souvisí nejen s nízkou úrovní průmyslu, ale též s vysokou mírou šedé ekonomiky. Růst v letošním roce bude podpořen zejména oživením spotřeby v důsledku zvýšení minimálních mezd a důchodů. Ve střednědobém horizontu se předpokládá, že růst v letech 2026–2029 se bude pohybovat v rozmezí 2,3–2,7 %. Plánované ale nerealizované veřejné investice do infrastruktury a energetiky z roku 2024 se přesouvají do roku 2025. Vláda hodlá zrychlit investice (granty) a výhodné úvěry z evropského Plánu růstu pro západní Balkán, což by mělo do roku 2027 podporovat hospodářský růst. Mezi prioritní oblasti patří energetika, doprava, digitalizace, zdravotnictví a vzdělání.

Ukazatel	2022	2023	2024	2025	2026
Růst HDP (%)	2,76	2,07	2,8	3,2	3
HDP/obyv. (USD/PPP)	21637,64	23016,23	24230	25340	26800
Inflace (%)	14,21	9,36	3,5	2,2	2,3
Nezaměstnanost (%)	14,36	13,06	12,5	12,5	11,2
Export zboží (mld. USD)	8,727	8,998	8,98	9,49	10,343
Import zboží (mld. USD)	12,755	12,056	11,968	11,917	12,254
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-3,668	-2,849	-3,313	-3,399	-3,552
Průmyslová produkce (% změna)	-2,65	3,3	2,6	3,4	3,5
Populace (mil.)	1,85	1,84	1,83	1,82	1,81
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	05.VII	05.VII	05.VII	05.VII

Zdroj: EIU, OECD, IMD, NBRSM

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Navržený státní rozpočet na rok 2025 zahrnuje příjmy 5,85 mld. EUR (+ 13,2 %) a výdaje 6,52 mld. EUR (+ 10,7 %). Navrhovaný deficit státního rozpočtu je ve výši 0,67 mld. EUR. Parlament schválil státní rozpočet se schodkem 4,7 % HDP. Centrální banka předpokládá hospodářský růst v roce 2025 o 3,7 %. Růst bude podpořen především domácími i zahraničními investicemi do infrastrukturálních projektů, zejména do výstavby silničních Koridorů 8 a 10, do modernizace energetického sektoru, jakož i do železniční sítě. Mezi další odvětví, kam půjdou investice (granty a výhodné půjčky) z evropského Plánu růstu pro západní Balkán, patří digitalizace státní správy, zdravotnictví a vzdělání. Celkem by investice v roce 2025 měly oproti roku 2024 vzrůst o 8 %. Významný příspěvek se očekává rovněž do firemního sektoru a moderních technologií díky výjimečně příznivé půjčce z Maďarska (ve výši 500 mil. EUR, úrok 3,25 %, splatnost 15 let). Ekonomika poroste i díky soukromé spotřebě (cca o 2,7 %) i díky růstu důchodů, které v březnu vzrostly o 2.500 denárů (cca 40 EUR) na osobu. Významným příspěvkem do státního rozpočtu budou remittance od makedonské diaspory ze zahraničí

Veřejné finance	2024
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-4,7
Veřejný dluh (% HDP)	62,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,374
Daně	2025
PO	10 %
FO	10 %
DPH	0 - 18 %

2.3 Bankovní systém

Severní Makedonie zdělila bankovní systém od bývalé Jugoslávie ve vlastnictví státu a se strukturou, která vyhovovala tehdejší plánované ekonomice. Měnová nezávislost Makedonie byla provedena v souladu s přijetím právních aktů v oblasti měnové politiky ze dne 26. dubna 1992. Tímto aktem byly položeny základy bankovního systému dnešní Severní Makedonie. Vlastní restrukturalizace makedonského bankovního systému však začala až v roce 1995 odpisem starých úspor v cizí měně a pohledávek a závazků největší makedonské banky Stopanska Banka. Současný bankovní systém Severní Makedonie je postaven na standardním modelu. Působí zde jedna centrální banka a řada komerčních bank. Komerční banky provádějí svojí činnost samostatně a pod dozorem státního bankovního dozoru. Makedonský bankovní systém se donedávna skládal ze 17 bank a osmi spořitelen. V důsledku konkurenčního boje s velkými bankami počet menších bankovních institucí postupně klesal. V roce 2024 se počet bank zredukoval na třináct, a aktivní zůstaly pouze dvě spořitelny. Mezi největší banky v Severní Makedonie patří Komercijalna banka a.d. Skopje, Stopanska banka a.d. Skopje, NLB Tutunska banka a.d. Skopje, Univerzalna investiciona banka a.d. Skopje, Sparkasse banka a.d. Skopje, Halk banka a.d. Skopje. Centrální banka (Národní banka Republiky Severní Makedonie - NBRSM) snížila v roce 2024 základní úrokovou sazbu na 5,5 %. Při rozhodování postupovala podle změn měnové politiky Evropské centrální banky (ECB). Očekává se, že NBRSM začne uvolňovat měnovou politiku v souladu s aktuálním geopolitickým stavem a předpokládaným zvýšením hospodářského růstu

2.4 Daňový systém

Daň z příjmů právnických osob činí 10 %, pro IT společnosti pouze 3 %. Daň z příjmů fyzických osob se skládá z následujících druhů příjmů získaných v Severní Makedonii i v zahraničí: osobní příjem, příjem ze samostatné výdělečné činnosti, příjem z vlastnictví a vlastnických práv, příjem z autorských práv a práv průmyslového vlastnictví, kapitálový příjem, kapitálové zisky, výhry z hazardních her a ostatní příjmy. Daňový základ pro stanovení daně z příjmu fyzických osob je součet veškerých příjmů získaných z peněz, cenných papírů, naturálií nebo jakéhokoli jiného druhu během zdaňovacího období. Odpočitatelné položky: povinné příspěvky na sociální zabezpečení, odečet ve výši 98 736 MKD při výpočtu roční daně z příjmu a standardní nebo skutečné náklady stanovené zákonem. Daň ze všech typů příjmů, s výjimkou příjmů z hazardních her, mají jednotnou sazbu 10 %. Příjmy z her podléhají sazbě 15 %. Daň z přidané hodnoty (DPH) se platí na každé úrovni prodeje zboží a služeb. Daňovým základem je cena prodaných výrobků a služeb, ve které není započtené DPH. Standardní DPH činí 18 % a účtuje se ve většině případů. Snížená sazba DPH činí 5 % a platí pro potraviny, denní tisk, komunální služby a další vybrané položky. Na některé základní položky, jako např. na rýži, je stanovena nulová sazba. Od daně z přidané hodnoty je zcela osvobozeno: prodej a pronájem budov a bytů (vyjma prvního prodeje, uskutečněného do 5 let od doby výstavby, poštovní služby, bankovní a další finanční služby, služby pojišťoven, kulturní služby poskytované veřejnými institucemi, zdravotní a vzdělávací služby, software, mezinárodní osobní doprava a vývoz zboží. Daň z nemovitosti – sazby daně z prodeje nemovitostí jsou úměrné a pohybují se od 2 % do 4 %.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Česko-makedonská obchodní výměna vykazuje řadu let rostoucí obrát. Statistiky vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Severní Makedonií za rok 2024 potvrzují náš deficit obchodní výměny 7,63 mld. CZK. Český vývoz, který se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 21,92 % a činil 4,06 mld. CZK. Naproti tomu dovoz, který vzrostl o 13,60 %, dosáhl hodnoty 11,69 mld. CZK. Z hlediska českého exportu zaujímá Severní Makedonie 65. místo v pořadí nejvýznamnějších zemí, z hlediska dovozu pak 44. místo a z hlediska obchodního obrátu 55. místo.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import z ČR (mld. CZK)	2,61	3,23	2,7	3,33	4,06
Export do ČR (mld. CZK)	6,23	6,87	7,28	10,29	11,69
Saldo s ČR (mld. CZK)	3,63	3,64	4,57	6,96	7,63

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
893	Předměty z hmot plastických j. n.	595	16,75
821	Nábytek a díly, žíněnky, matrace aj. nábytek čalouněný	254	7,15
657	Příze speciální, textilní materiály speciální ap. výr.	192	5,41
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	181	5,11
894	Kočárky dětské, hračky, hry a potřeby sportovní	164	4,61

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
821	Nábytek a díly, žíněnky, matrace aj. nábytek čalouněný	2 613	28,24
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	2 450	26,48
598	Výrobky chemické různé j. n.	1 844	19,93
679	Roury, trubky, profily duté, fitinky železné, ocelové	551	5,9
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j.n.	345	3,73

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Přibližně 80 % vývozu ze Severní Makedonie se uskutečňuje v 10 zemích, včetně EU a také v Srbsku a Kosovu. Republika Severní Makedonie vyváží převážně do Německa s 40 % celkového exportu. Většina produktů vyvážených ze Severní Makedonie jsou: katalyzátory, textilní výrobky LON, velkoobjemové víno, díly pro automobilový průmysl, ocel, elektrotechnické kovové výrobky, tabák atd.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import z EU (mil. EUR)	4048,01	5108,08	6873,28	6634,32	6662
Export do EU (mil. EUR)	4607,24	5677,17	6965,3	6766,06	6446,8

Saldo s EU (mil. EUR)	559,23	569,09	92,01	131,73	-215,2
-----------------------	--------	--------	-------	--------	--------

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Přibližně 80 % vývozu ze Severní Makedonie se uskutečňuje v 10 zemích, včetně EU a také v Srbsku a Kosovu. Republika Severní Makedonie vyváží převážně do Německa s více než 40 % celkového exportu. Většina produktů vyvážených ze Severní Makedonie jsou: textilní výrobky LON, velkoobjemové víno, díly pro automobilový průmysl, ocel, elektrotechnické kovové výrobky, tabák atd.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	2799,19	5039,17	6039,72	5566,43	4399,65
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	1192,14	2629,33	3403,95	3658,69	1853,41
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-1607,05	-2409,84	-2635,76	-1907,73	-2546,24

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Příliv přímých zahraničních investic do Severní Makedonie v roce 2024 dosáhl celkem 1,255 miliard EUR (8 % HDP), což je o 49 % více než o rok dříve. Poprvé tak přímé zahraniční investice překročily hranici jedné miliardy EUR, a to v důsledku registrovaného čistého přílivu z mezipodnikových úvěrů (o 686 milionů EUR), vlastního kapitálu (313,6 milionu EUR) a reinvestic zisku (255,3 milionu EUR).

Mezi největší investory patří Rakousko, Řecko, Turecko, Německo, Nizozemsko (597 milionů EUR), které dohromady představují 52 % celkových přímých investic. Nejvíce bylo investováno do výroby (33 %) a finančních a pojišťovacích služeb (23 %). Právní a regulační rámec Severní Makedonie je obecně příznivý pro zahraniční investory a poskytuje řadu pobídek k jejich přilákání. Země přijala nový zákon s cílem vytvořit výhodnější podmínky pro strategické investice. Zákon o technologických průmyslových rozvojových zónách (TIDZ) i zákon o finanční podpoře investic nabízejí investorům pobídky, včetně desetiletého osvobození od daně z příjmu fyzických a právnických osob, volného přístupu k veřejným službám, dotací na tvorbu pracovních míst a kapitálové investice a finanční podpory pro vývozce. Zahraniční investoři mohou přímo investovat do všech průmyslových a obchodních odvětví, s výjimkou těch, která jsou zákonem omezena. Například investice do výroby zbraní a léčiv vyžadují schválení vlády. Kromě toho odvětví jako bankovníctví, finanční služby, pojišťovnictví a energetika vyžadují splnění specifických licenčních požadavků, které platí jak pro domácí, tak pro zahraniční investory.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU a dalšími zeměmi

Severní Makedonie vstoupila do Světové obchodní organizace (WTO) 4. dubna 2003. Země podepsala také bilaterální obchodní dohody s Tureckem, Ukrajinou a Evropským sdružením volného obchodu (ESVO - Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko). Severní Makedonie je také členským státem Středoevropské dohody o volném obchodu (CEFTA) a podepsala dohodu o stabilizaci a přidružení s Evropskými společenstvími - CEFTA. V dohodě CEFTA je kromě Severní Makedonie také Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Kosovo, Moldavsko a Srbsko. Dohoda vstoupila v platnost 26. července 2007. V dubnu 2001 se Severní Makedonie a EU staly signatáři Evropské dohody o stabilizaci a přidružení (SAA). Dohoda o stabilizaci a přidružení a dohoda o hospodářské integraci mezi Severní Makedonií a EU vstoupila v platnost v červnu 2001 a v dubnu 2004 (pro obchod se službami). Evropská unie je největším obchodním partnerem Severní Makedonie. Podíl vývozu zemí EU do Severní Makedonie činil v roce 2024 celkem 76 %. Naopak podíl EU na vývozu ze Severní Makedonie činil v roce 2024 celkem 51 %.

Smlouvy s ČR

Obchodní dohoda mezi Severní Makedonií a ČR byla podepsána 19. 9. 1997 v Praze, v platnost vstoupila 10. 12. 1997. Dohoda o zamezení dvojího zdanění byla podepsána 21. 6. 2001, v platnost vstoupila 19. 5. 2002. Dohoda o podpoře a ochraně investic, podepsaná v roce 2001, vstoupila v platnost v srpnu 2002. Dne 1. 1. 2007 vstoupila v platnost také Smlouva mezi ČR a Makedonií o sociálním zabezpečení. Za zásadní změnu, kterou Smlouva přináší, je třeba považovat úpravu v oblasti zdravotní péče, která vychází z principu zachování nároku na poskytnutí nezbytné zdravotní péče při pobytu na území druhého státu. Náklady však oproti minulosti již nenese stát, ale zdravotní pojišťovna pojištěnce.

3.4 Rozvojová spolupráce

Republika Severní Makedonie nemá vlastní rozvojové programy, do kterých by se mohly české firmy zapojit. Nástroj předvstupní pomoci (IPA) je prostředkem, kterým EU od roku 2007 podporuje reformy v regionu rozšíření finanční a technickou pomocí. Fondy IPA budují kapacity příjemců během celého přístupového procesu, což vede k progresivní, pozitivní vývoj v regionu. Na období 2007–2013 měl nástroj předvstupní pomoci (IPA) rozpočet ve výši 11,5 miliardy EUR. Jeho nástupci IPA II bylo na období 2014–2020 přiděleno 12,8 miliardy EUR. Pro období víceletého finančního rámce 2021–2027 činí rozpočet IPA III celkem 14,162 miliardy EUR.

České firmy se mohou zúčastnit prostřednictvím sledování veřejných zakázek, které jsou na webu [Ted.europa.eu](https://ted.europa.eu) - TED.

Pozn.: Česká republika se snaží pomáhat Severní Makedonii formou tzv. malých lokálních projektů. V roce 2024 schválilo MZV ČR projekt na značení turistických cest v hornatých oblastech země. Velvyslanectví ČR ve Skopji připravuje projekt ve spolupráci se zastupitelskými úřady Slovenska a Rakouska jako tzv. Slavkovský projekt. Celková hodnota projektu je 30 tis. EUR. Realizace projektu bude probíhat od června do října 2025.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Voda a životní prostředí

Nedostatek kvalitní pitné vody dodávané do veřejných vodovodů a velmi špatný stav vodovodní infrastruktury vytváří potřebu využívat moderní technologie na její úpravu a na výstavbu moderních čistíren odpadních vod. Současná vláda začleňuje projekty na ochranu, využití a rozvoj vodního hospodářství a celkově i životního prostředí do programových priorit. Je to současně i jeden z bodů, který musí být splněn v rámci přístupových jednání země do EU. Jedním z nejvýznamnějších projektů, které budou zahájeny v příštím roce, je výstavba čistírny odpadních vod ve Skopji. Náklady na její stavbu dosáhnou výše 190 mil. EUR. Projekt bude financován prostřednictvím EIB, EBRD a z Fondu pro Západní Balkán. Výstavba dalších čistíren odpadních vod v Tetovu a v Bitoli bude financována s podporou EU a z části z vládních zdrojů. S pomocí dotace z programu UNDP ve výši 14 mil. EUR budou realizovány i další projekty na výstavbu kanalizace a čistíren odpadních vod ve vesnicích Pretor, Slivnica, Dolno Dupeni, Brajčino, Stenje a Krani. Do konce roku 2041 by mělo být v Severní Makedonii vybudováno celkem 87 čistíren. České firmy by se mohly uplatnit nejen dodávkami kompletních čistíren odpadních vod, ale též subdodávkami technologií na zamezení ztrát a snížení spotřeby vody v průmyslových odvětvích, dodávkami měřících zařízení pro vodohospodářský a odpadní průmysl, projekty na budování a obnovu vodovodních rozvodů, kanalizací apod.

► Zemědělství a potravinářství

Zemědělství a potravinářský sektor vytváří 6 % HDP země. Cílem současné vlády je zavádění moderních metod zemědělské produkce na zvýšení produktivity práce, konkurenceschopnosti a kvality produkce v souladu se Zelenou dohodou. Vláda v rámci EU projektu IPARD (2021-2027) pro Severní Makedonii nabízí výhodné úvěry a přístup k fondům EU pro finanční pomoc v oblasti udržitelného zemědělství a rozvoje venkova v celkové výši 97 mil. EUR. Zemědělsko-potravinářský sektor Severní Makedonie vytváří 6 % HDP a je tak jedním z důležitých přispěvatelů makedonské ekonomiky. V tomto odvětví působí cca 9 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, což svědčí o nízké produktivitě práce. Z celkového území Severní Makedonie je 49 % zemědělské půdy (orná půda, zahrady, sady, vinice, louky a pastviny), 39 % jsou lesy a 2 % tvoří řeky a jezera. Převládají menší a rodinné farmy se smíšenou produkcí, extenzivními způsoby výroby a nízkou produktivitou i konkurenceschopností. Malovýroba a nízké výnosy neumožňují nákup moderních technologií, což se odráží v nízké produktivitě práce i ziskovosti. V menší míře existují i moderní zemědělské podniky, které obhospodařují velké plochy zemědělské půdy, disponují velkými skleníkы, zpracovatelskými linkami apod. Finance z EU programu IPARD cílí na podporu zemědělských farem a obměnu zastaralé zemědělské techniky a využití moderních technologií v zemědělské produkci. Mezi hlavní produkty zemědělské výroby v Severní Makedonii lze zařadit tabák, víno, zeleninu, ovoce a maso. České firmy by se mohly uplatnit dodávkami traktorů a malotraktorů, menší zemědělské techniky, vinařských technologií apod. Příležitosti pro export jsou též v plemenářství a vývozu skotu, sušeného mléka, nebo i v dovozu ovoce a zeleniny pro další zpracování.

► Železniční doprava

Železniční infrastruktura má omezenou kapacitu a celkově je ve velmi špatném stavu. Proto byl vyhlášen rozsáhlý projekt financovaný EU s názvem Koridor 8, který je zařazen do evropské sítě TEN-T. Hodnota předpokládané investice je 560 mil. EUR. Zajímavé pro české firmy jsou především tendry na zabezpečovací a signalizační zařízení, případně i pro firmy, které dodávají komponenty na údržbu lokomotiv a vagonů. V roce 2023 zařadila EU projekt Koridor 8 do mapy hlavních železničních tras v rámci sítě TEN-T (Trans-European Transport). Díky tomu bude možno získat na financování tohoto projektu výhodné úvěry. Zájem vybudovat železniční trať spojující Severní Makedonii, Bulharsko a Albánii stvrdily podpisem trilaterálního memoranda o spolupráci všechny tři země. Dokončení projektu je plánováno v roce 2030. Tato část evropské železniční trasy TEN-T bude spojit Drač a Varnu, respektive Jaderské a Černé moře. Dokončení trasy mezi Skopjí a Sofií se předpokládá v roce 2029. K finalizaci projektu je potřeba, aby se Severní Makedonie a Bulharsko dohodly na vybudování železničního tunelu, který by měl propojit železniční spojení mezi oběma zeměmi. S modernizací železniční dopravní infrastruktury souvisí též modernizace technického zázemí a vozového parku dopravců, kde by se mohly uplatnit české firmy, které dodávají například řidičí, zabezpečovací a signalizační techniku, komponenty na kolejová vozidla, případně provádějí generální opravy lokomotiv, vagonů apod. Zajímavé pro české firmy může být i spolupráce na budování tunelu, který propojí tratě mezi Severní Makedonií a Bulharskem.

► Obranný průmysl

Členství Severní Makedonie v alianci NATO zavazuje k investicím do rozvoje a modernizace ozbrojených sil. Na rok 2025 činí rozpočet ministerstva obrany 329 mil. EUR (2 % HDP), z čeho 100 mil. EUR jde na modernizaci. Český obranný průmysl může ozbrojeným silám Severní Makedonie nabídnout např. ruční zbraně, munici, pozemní techniku včetně obrněných vozidel, leteckou techniku a služby související s její údržbou, systémy na sledování letového provozu a radarové ochrany letišť. Armáda bude potřebovat nové moderní vybavení i modernizaci části starého. Vzhledem ke své geografické poloze i závazkům v rámci NATO bude oblast obrany i nadále mezi prioritami státu. Na rok 2025 činí rozpočet ministerstva obrany 329 mil. EUR (2 % HDP), z čeho 100 mil. EUR

půjde na modernizaci. Mezi perspektivní oblasti z pohledu českého obranného průmyslu patří ruční zbraně, munice, pozemní technika včetně obrněných vozidel a rovněž letecká technika. České firmy by mohly nabídnout prodej, modernizaci a servis vrtulníků sovětské i americké výroby, českých cvičných letadel i bezpilotních prostředků k ochraně hranic. Příležitost ke spolupráci a exportu je též např. v dodávkách systémů na sledování letového provozu a radarové ochrany letišť.

► Energetika

Energetická soustava Severní Makedonie je zastaralá a nespolehlivá. Cílem současné vlády je investovat nejen do obnovitelných zdrojů energie, jako jsou solární, větrné a vodní elektrárny, ale též do stávajících tepelných elektráren. Ty vyrábí 34 % její spotřeby v zemi. Proto je třeba investovat do jejich modernizace i do otevírání nových dolů na těžbu uhlí. Modernizace největších tepelných elektráren REK Bitola a REK Oslomej je nezbytná pro další rozvoj země. Českým firmám se otevírají možnosti v oblasti dodávek pro makedonský důlní a energetický průmysl.

► Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání

V posledních dvou letech Severní Makedonie zvyšuje investice do vzdělávání, výzkumu a inovací. Ve státním rozpočtu na rok 2025 jsou pro uvedený sektor vyčleněny cca 350.000 EUR. Významným krokem v této oblasti je “Strategie inteligentní specializace Republiky Severní Makedonie 2024–2027“, která stanovuje priority k přechodu země k inovativní a znalostní ekonomice. Cílem strategie je podpora zeleného a udržitelného růstu prostřednictvím zavádění inovací a technologií pro vytváření produktů a služeb s vysokou přidanou hodnotou, které budou konkurenceschopné i na mezinárodních trzích. Mezi prioritní oblasti Strategie lze zařadit: inteligentní zemědělství a potravinářství s vyšší přidanou hodnotou, informační a komunikační technologie, elektromechanický průmysl, udržitelné materiály a inteligentní budovy, energie pro budoucnost, cestovní ruch.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Makedonci jsou přívětiví, pohostinní lidé, kteří mají rádi méně formální atmosféru. V jejich světě většinou čas plyne pomaleji a tak je často nutné sledovat závěry z jednání a čas od času kontrolovat, zda byly splněny. Jako velmi vhodné se jeví navázat na formální jednání u firmy posezením v restauraci nebo kavárně, kde se často dořeší i např. cenová jednání. Je nutné rozlišovat, zda jde o pravoslavného Makedonce nebo albánského muslima. Obě etnika se k cizincům chovají velmi přívětivě, ale je třeba znát předem specifika pojící se k oběma náboženstvím. Stejně tak je dobré znát státní svátky, které Makedonci nebo Albánci dodržují a které slaví mnohem výrazněji, než se svátky slaví v České republice.

4.2 Oslovení

Makedonci se buď zraje pokusí nabídnout tykání, nebo rovnou sami od sebe začnou tykat. Působí většinou přátelsky a bezstarostně a umí být velmi pohostinní. Schůzky až na výjimky nebývají příliš formální. Je vhodné partnera oslovit úvodním dopisem, nebo stále častěji prostřednictvím emailu. Na první představení může navázat telefonní hovor.

4.3 Obchodní schůzka

Při většině obchodních jednání zaznamenáte balkánská specifika. Ignoruje-li makedonský partner dotaz, poptávku, či nabídku, je to většinou vyjádřením nezájmu a omluva není považována za nutnost. Jednání (s českými subjekty) se vedou ve velice vstřícném duchu, občas s akcentem na pan-slovanství. Obchodní schůzky jsou v porovnání s českými zvyky delší, většinou časově neohraničené a často vyžadují značnou trpělivost. Málokdy se jednání podaří uzavřít po první schůzce, spíše lze očekávat jednání na etapy. Často se pokračuje v projednávání problematiky při pracovním obědě nebo večeři.

4.4 Komunikace

Spolupracovat s místním zástupcem, který zná specifika země a má dobré kontakty, je velmi důležité. Často to může ušetřit náklady i čas potřebný např. při jednáních s makedonskými úřady. Makedonci (bez rozdílů etnické příslušnosti) proslulí svojí pohostinností. Při prvním setkání je běžné oslovovat obchodní partnery příjmením. Pokud první schůzka proběhne dobře, formality pomalu mizí a konverzace nabývá uvolněnějšího tónu. Dochvilnost není v Severní Makedonii vždy běžná a je nutné s tím počítat. Zpoždění o 15 minut neznamena, že partner nepřišel včas. Prvních 20 minut schůzky naplňuje klasický "small talk" spolu s popíjením kávy nebo čaje a teprve později se přechází k důležitějším tématům. Makedonští obchodníci ve většině případů upřednostňují rodný jazyk (makedonština nebo albánština). Vzhledem k historickým kořenům (bývalá Jugoslávie) lze k rozhovorům využít i srbochorvatštinu. Mezi mladšími podnikateli je již rozšířena angličtina. Verbální komunikace nejen mezi samotnými Makedonci, ale i se zahraničními partnery, je často doprovázena živou gestikulací. K vyvarování se netaktností, které by mohly nastat, je vhodné spíše zvyky obchodního partnera akceptovat.

4.5 Doporučení

V Severní Makedonii existuje několik tisíc převážně malých a středně velkých obchodních firem, které se zabývají jak dovozem, tak vývozem. Na trhu působí rovněž nové velké obchodní firmy a zahraniční obchodní řetězce. Dovošní obchodní zástupci často požadují výhradní zastoupení na neomezenou dobu, což v první fázi obchodních jednání nedoporučujeme. Naopak doporučujeme sjednání zkušební doby na 2–3 roky s možností vypovězení smlouvy v případě nedodržení odběrového závazku. České firmy mohou využít dobré jméno českých výrobků, povědomí o dobré kvalitě našich výrobků a příznivou cenu. Vzhledem ke složitosti a finanční náročnosti právního řešení obchodních sporů v zemi je nezbytné mít všechny obchodní podmínky dobře smluvně zajištěné. Při jednáních je důležité respektovat místní zvyklosti a pravidla související s kulturou a náboženstvím Severní Makedonie. Komunikaci a jednání v případě společenského podniku nelze uspěchat. Čas v Severní Makedonii zcela jinou hodnotu, než je tomu ve střední Evropě. Makedonští partneři nebývají často dochvilní. Zpoždění při příchodu na smlouvenou schůzku se ve většině případů toleruje. Doporučuje se obezřetnost při jednání s osobami, které na první schůzce prezentují své osobní vazby a kontakty na významné podnikatele, vládní činitele apod. Často to nebývá pravda a je vhodné si pro jistotu alespoň některá tvrzení ověřit, nezavazovat se, že za zprostředkování kontaktů bude zaplacená určitá finanční částka apod.

4.6 Státní svátky

Státní svátky:

- 1 24. květen – Sv. Cyril a Metoděj – Den slovanských věrozvěstů (slaví se začátek jejich moravské mise)
- 1 2. srpen – Den republiky – výročí Ilindenského povstání proti Turkům
- 1 8. září - Den nezávislosti – den referenda o nezávislosti v roce 1991
- 1 11. říjen - Den národního povstání (2. světová válka)
- 1 23. říjen - Den makedonského revolučního boje
- 1 8. prosinec - Sv. Kliment Ochridský (žák Cyrila a Metoděje)

Dny pracovního klidu (svátky):

- 1 1. leden – Nový rok
- 1 7. leden - 1. svátek vánoční (pravoslavný)
- 1 pravoslavné Velikonoce - pohyblivý svátek, většinou cca o měsíc později, než v ČR, volno je vždy v pátek a v pondělí
- 1 1. květen – Svátek práce
- 1 Ramazan Bajram - pohyblivý svátek muslimů (zakočení ramadánu)

Náboženské svátky (volno je dle toho, zda vyznáváte dané náboženství):

- 1 6. leden - Štědrý den (pravoslavný)
- 1 19. leden – „Vodici“ – den Zjevení Krista (pravoslavný)
- 1 28. srpen – Nanebevstoupení Panny Marie
- 1 1. listopad – Den všech svatých
- 1 Památka zesnulých - pohyblivý svátek (pravoslavný)
- 1 25. prosinec – Vánoce (katolické)
- 1 Kurban Bajram - pohyblivý svátek (muslimský)

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Často využívanou formou uplatnění dovozního zboží a služeb na místním trhu je skrze místní zástupce. Jde o pozůstatek z dob Jugoslávie, kdy ze zákona musely zahraniční firmy využívat služeb domácích zástupců. V této oblasti je mezi místními firmami velmi tvrdý boj o získání zahraničního zastoupení. Význam této formy uplatnění na trhu není zanedbatelný, neboť v místních podmínkách hrají důležitou úlohu osobní a příbuzenské vazby zástupců s potenciálními zákazníky. Na druhé straně se někteří koneční spotřebitelé (velké obchodní řetězce aj.) brání využívání služeb zprostředkovatelů, neboť to zvyšuje konečnou cenu zboží. Zahraničním firmám se doporučuje poskytovat zastoupení místním firmám na omezenou dobu s možností prodloužení. Tím zahraniční firma získá čas a má možnost prověřit si, zda zástupce je spolehlivý a zda splňuje předpoklady a podmínky dohody. V případě žádosti zástupce o udělení výhradního zastoupení doporučujeme, aby se české firmy obrátily na naše velvyslanectví, které může makedonskou firmu prověřit, případně doporučit další postup. S pokračující stabilizací ekonomiky v Severní Makedonii a očekávanému ekonomickému růstu v dalších letech se zvyšuje počet firem, které si v zemi založily vlastní dceřinou společnost, což je další možnost, jak proniknout na makedonský trh.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Vzhledem k relativně malému makedonskému trhu pokrývá standardní distribuční a prodejní síť pro zboží domácí provenience i zboží z dovozu zpravidla území celého státu. U některých položek, zejména spotřebního zboží, jsou vytvořeny lokální distribuční kanály. Většinu distribučních a prodejních činností zajišťují malé a střední firmy. Ve srovnání s Českou republikou jsou velké obchodní řetězce v Severní Makedonii méně zastoupeny, ale díky výstavbě velkých nákupních center se tento trend v poledních letech rychle mění. Nicméně značná část především zemědělské produkce se stále prodává v tržnicích. Oblíbenou formou uplatnění zboží a služeb na trhu je zastupování zahraničních firem místními zástupci. Význam této formy uplatnění není zanedbatelný, v místních podmínkách hrají důležitou úlohu dlouhodobé osobní i příbuzenské vztahy a vazby zástupců s potenciálními zákazníky. Mezi formy obchodních společností v Severní Makedonii patří veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručeným omezením a akciová spol.

5.3 Marketing a komunikace

Reklamní průmysl v Severní Makedonii se velmi rychle rozvíjí. K dispozici je standardní spektrum marketingových prostředků. Používají se všechny formy médií, včetně televize, novin, časopisů, rozhlasových stanic, internetu, venkovních billboardů, tištěných letáku a jejich roznáška přímo občanům do poštovních schránek apod. Převážná většina reklamní činnosti probíhá prostřednictvím televize. Časté je využití prostředků MHD a sportovních areálů k reklamním účelům. Uplatňují se i reklamní akce ve formě jednorázového či dlouhodobého sponzorování sportovních týmů a společenských událostí. Pokud výrobek nebo služba cílí na mladší generaci, je nejlevnější využít sociální sítě a marketingovou kampaň provést např. přes Facebook, který je v zemi velmi rozšířený, nebo Instagram apod. V poslední době se stále více prosazuje reklama s využitím internetu a zasílání reklam prostřednictvím mobilních telefonů. S rostoucí motorizací a budování dálniční sítě roste i množství reklamních billboardů podél hlavních komunikací.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematiku ochrany duševního vlastnictví řeší Zákon o ochraně duševního vlastnictví a další právní ustanovení. Tuto problematiku má na starost ministerstvo kultury. Porušování duševního vlastnictví není v Severní Makedonii zásadním problémem, nicméně občas se jako v každé jiné zemi objevit může. Právníci kompetentní v této oblasti: Gavrilovska & Gavrilovski Law Office, Industrial Property Protection, tel.: + 389 2 30 60 690, Intellectual Property Protection Company, tel.: +389 75 421 842, Lalicic & Boskoski Law Office, tel.: + 389 78 884 304, e-mail: contact@lblaw.com.mk.

Platná legislativa:

- 1 Pravidlo o podobě a obsahu žádosti o povolení od celních orgánů a související požadované dokumentace a formuláře žádosti o prodloužení lhůty pro jednání celního úřadu (2015),
- 1 Rozhodnutí o výši jednorázové náhrady za kopírování v soukromém použití (2011),
- 1 Nařízení o odborné zkoušce zástupců průmyslového vlastnictví a rejstříku zástupců (2009),
- 1 Nařízení o označení původu produktu a zeměpisné označení (2009),
- 1 Nařízení o průmyslovém designu (2009),
- 1 Nařízení o patentu (2009),
- 1 Nařízení o ochranné známce (2009).

5.5 Trh veřejných zakázek

Právní rámec pro veřejné zakázky je v Severní Makedonii v podstatě na standardní evropské úrovni. Nicméně problémy se vyskytují při jeho aplikaci. Instituce, které mají dohlížet na hladký průběh veřejných výběrových řízení jsou podfinancované. Od 1. ledna 2019 je v platnosti nový Zákon o zadávání veřejných zakázek, harmonizovaný s právními předpisy Evropské unie, který má zajišťovat rozumné vynakládání státních peněz, svobodnou a spravedlivou hospodářskou soutěž a transparentnost při zadávání veřejných zakázek. Předchozí zákon byl založen na směrnici Evropské unie o veřejných zakázkách z roku 2004 a mezitím došlo k četným změnám, které jej oddělily od evropské legislativy. Z tohoto důvodu přináší nový zákon zásadní a komplexní změnu v souladu se současnými evropskými postupy. Zákon jako standardní způsob výběru dodavatele u veřejných výběrových řízení stanoví tzv. otevřený postup. U zahraničních účastníků tendru musí jeho vypisovatel prověřit správnost předložených dokumentů a potvrzení příslušných orgánů země, kde je účastník tendru registrován. I v tomto případě je vhodné spolupracovat při účasti na veřejných zakázkách s ověřenými místními zástupci, právními firmami apod.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

V Severní Makedonii se využívají mezinárodní platební a dodací podmínky. Při realizaci větších obchodních případů se používají standardní platební podmínky úvěrového charakteru. V mezinárodním platebním styku je nejčastější používání akreditivů. V případě nižších částek doporučujeme požadovat od obchodních partnerů platby předem. V obchodním a platebním styku je třeba obezřetnosti. Jako i v jiných zemích se i v Severní Makedonii můžeme setkat s nesolventností a nespolehlivostí zákazníka. Vymahatelnost práva je však velmi složitá. Justiční systém se vyznačuje nízkou efektivitou a bohužel i korupcí. V období po roce 1995, byly zrušeny obchodní soudy a jejich pravomoci převzaly standardní soudy. Jejich kapacita ale nebyla příliš navýšena, a proto jsou velmi vytížené a pomalé. Řešení konkrétního sporu se proto může protáhnout na mnoho let. Vymahatelnost práva je tak velmi často pomalá, nákladná a také nejistá. K předcházení sporů je proto nezbytné pečlivě dojednat obchodní smlouvy a kontrakty a předem si prověřit kredibilitu zákazníka. Řešení sporů při jejich případném vzniku závisí na formulaci podmínek v obchodním kontraktu. S některými významnými firmami lze sjednat řešení případných sporů i v zahraničí podle jiného obchodního práva. Doporučujeme snažit se řešit spory mimosoudní cestou a myslet na to již při podmínkách stanovených v kontraktu. V Severní Makedonii byla ukončena restrukturalizace a privatizace bankovního sektoru a díky tomu zde platí standardní pravidla. Přesto je jako vždy třeba zvýšené opatrnosti.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Od 19. 12. 2009 byla facilitační dohodou s EU pro makedonské občany zrušena vízová povinnost do všech zemí Schengenského prostoru, včetně ČR. Toto rozhodnutí se týká výhradně držitelů pasů s biometrickými identifikačními údaji. Z makedonské strany byla vízová povinnost pro české občany zrušena již dříve. Od poloviny roku 2009 mohou čeští občané pro cestu do Severní Makedonie použít také platný občanský průkaz. Zde je však potřeba upozornit na skutečnost, že pokud odlétá občan EU z části letiště, které není určeno jen pro EU, ale také pro další mezinárodní spojení, pak mohou vízové autority na letišti požadovat předložení cestovního pasu. Proto doporučujeme raději vždy cestovat s pasem. V Severní Makedonii musí každý cizinec přihlásit svůj pobyt delší než 24 hodin na místně příslušném oddělení policie. Za osoby ubytované v hotelu, tuto informační povinnost zajišťuje hotel. Nesplnění této povinnosti mohlo donedávna v rámci řízení u přestupkového soudu vynést i trest krátkodobého odnětí svobody (zpravidla v délce trvání do 7 dnů), udělení pořádkové pokuty nebo i vyhoštění ze země. Před odjezdem ze země je nutné se na policii odhlásit, nicméně i to za cestovatele provede ubytovací zařízení. Z těchto důvodů doporučujeme cestovatelům, aby při cestě do Severní Makedonie měli vždy předem zajištěné ubytov

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Jestliže se uzavírá pracovní poměr s občanem z jiné země, používají se ustanovení Zákona o uzavírání pracovního poměru s cizinci. Cizince je možné zaměstnat a může pracovat v Severní Makedonii, jestliže má pracovní povolení a je zde podle zákona přihlášen. Pracovní povolení se může vydat cizinci, který má povolení pro trvalý nebo dočasný pobyt nebo jiný doklad v souladu se zákonem. Cizinec, který má pracovní povolení v Severní Makedonii, může provádět pouze práci, pro kterou pracovní povolení obdržel. Pracovní povolení se vydává na dobu určitou a jeho trvání se odvíjí od účelu, kvůli kterému se vydává. Pracovní povolení vydává Úřad práce Severní Makedonie ve spolupráci s Pohraniční policií Severní Makedonie. Užitečné odkazy: [Employment of foreign citizens](#) a [Ministerstvo práce, sociální politiky, demografie a mládeže](#).

Pro krátkodobé služby (např. v oblasti kultury a veletržní činnosti) na dobu méně než 90 dnů se nevyžaduje pracovní povolení. Zaměstnávání cizinců je méně obvyklé a legislativně i administrativně poměrně náročné. Je upraveno Zákonem o zaměstnávání a práci cizinců (Sbírka zákonů/Služben vesnik RSM č. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011 a 84/2012) a jeho změnami dle rozhodnutí Ústavního soudu (Služben vesnik č. 152/2008 a 98/2010). Konsolidovanou verzi Zákona lze najít v makedonštině na webových stránkách [ministerstva práce, sociální politiky, demografie a mládeže](#). Cizinci, kteří by chtěli být v Severní Makedonii zaměstnáni, nebo zde mají zájem podnikat a pracovat ve své firmě, musí nejdříve získat povolení k pobytu a již zmíněné pracovní povolení. Zaměstnavatel musí zaregistrovat jejich pracovní poměr jako práci cizince. Pracovní smlouva bez vyřízení povolení k pobytu je neplatná. Veškeré náklady ohledně obdržení pracovního povolení a dalších náležitostí by měl krýt zaměstnavatel. I pro tuto oblast je tak výhodné mít v Severní Makedonii místního zástupce.

5.9 Veletrhy a akce

Jedinou veletržní organizací v Makedonii je firma Global Media Group - DOOEL Skopje - Skopski Saem (Skopje Fair), který se nachází ve Skopji, a která pořádá pravidelně veletrhy v rámci sportovního areálu Boris Trajkovski ve Skopji na níže uvedené adrese.

Global Media Group - DOOEL Skopje - Skopski Saem (Skopský veletrh)

Blvd. 8-mi Septemvri no. 13, 1000 Skopje Republic of North Macedonia

tel.: +389 70 342 942

tel: +389 70 383 605

e-mail: info@gmg.mk

web: <http://www.gmg.mk>

Mezi nejvýznamnějšími veletržními akci, které tato veletržní organizace pořádá patří:

- 1 veletrh nábytku - březen
- 1 veletrh knih - duben/květen
- 1 veletrh dopravy - červen
- 1 veletrh energetiky a technologie - říjen

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky (Ambasada na Republika Češka)

ul. Perisha Savelikj 3 1 000 Skopje

telefon: +389/2/3109-805

fax: +389/2/3178-380

e-mail: skopje@mzv.gov.cz

web: <https://mzv.gov.cz/skopje>

Konzulární oddělení Velvyslanectví ČR

ul. Perisha Savelikj 3 1 000 Skopje

telefon: +389 23 081 102

mobilní telefon konzulární pohotovosti pro české občany (využívejte mimo pracovní dobu úřadu): +389 70 314 502

e-mail: skopje.consulate@mzv.gov.cz / skopje.visa@mzv.gov.cz

Obchodně-ekonomické oddělení Velvyslanectví ČR

ul. Perisha Savelikj 3 1 000 Skopje

telefon: +389 23 081102

e-mail: skopje.commerce@mzv.gov.cz

web: <https://mzv.gov.cz/skopje>

Pro dopravu z letiště do centra hlavního města Skopje je možné použít taxi nebo využít autobusu z letiště provozovaného soukromým provozovatelem [WTransporter](#). Služby taxi jsou cenově dostupné a mírně levnější než v ČR. Letiště leží na asi 30 km od centra. Cesta z a na letiště trvá cca 35 min, nicméně upozorňujeme, že v dopravní špičce se může výrazně prodloužit.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- ┆ předčísli pro volání: +389 (Severní Makedonie)
- ┆ policie 192
- ┆ hasiči 193
- ┆ záchranka 194
- ┆ pohotovostní služby 195
- ┆ služba pro informování a varování 1985
- ┆ silniční služba AMSM 196
- ┆ odtahová služba ve Skopji +389 70 219 411, +389 77 400 404
- ┆ hlavní nádraží Skopje +389 23 248 70
- ┆ letiště Skopje +389 23 148 333
- ┆ letiště Ohrid +389 46 252 820
- ┆ autobusové nádraží v Skopji +389 22 466 313, 2466 011, 2402 385

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 oficiální internetová stránka vlády Severní Makedonie - [Влада на Република Северна Македонија](#)
- 1 oficiální internetová stránka města Skopje - [Град Скопје - Официјален портал](#)
- 1 oficiální internetová stránka Turistické organizace Severní Makedonie - [North Macedonia Timeless](#)
- 1 letiště Skopje - [Skopje International Airport](#)
- 1 letiště Ohrid - [Ohrid St. Paul The Apostle Airport](#)
- 1 autobusové nádraží Skopje - [САС](#)
- 1 státní statistický úřad - [Државен завод за статистика](#)
- 1 národní banka - [English - Home](#)
- 1 správa veřejných příjmů - [Управа за Јавни Приходи на Република Северна Македонија](#)
- 1 celní správa - [Царинска Управа - Почетна](#)
- 1 makedonská burza cenných papírů - [Македонска берза АД Скопје](#)
- 1 komise pro cenné papíry - [Комисија за хартии од вредност](#)
- 1 ministerstvo financí - [Министерство за Финансии](#)
- 1 ředitelství technologických průmyslových zón Severní Makedonie - [TIDZ](#), adresa: Ul. Partizanski Odred 2, 1000 Skopje, tel.: +389(2) 3111-166, fax: +389(2) 3111-177
- 1 ministerstvo hospodářství - [Министерство за економија](#)
- 1 hospodářská komora - Stopanska komora na Severna Makedonija adresa: Ul. Dimitrie Chupovski 13, Skopje, tel.: +389 23244000, fax: +389 23244088, web: www.mchamber.org.mk
- 1 svaz hospodářských komor: Sojuz na stopanski komori na Severna Makedonija adresa: Ul. Crvena Skopska Opshtina Br: 10 1000 Skopje, web: www.chamber.mk